

Nr. 4, december 2021

Kære medlemmer
I ønskes en rigtig glædelig jul samt et godt nytår

Resume af foredrag i november

En julehistorie fra gården Strømsager

Mødet i Solrød

SoloFo - Referat over foredrag i november!

Endelig, endelig kunne det lade sig gøre, efter Covid 19!

At afholde et foredrag i Lokalhistorisk Forenings regi.

Og der kom da mange, heldigvis.

Folk rokerede rundt ude på parkeringspladsen for at få en plads.

Og hvad fik vi så til gengæld?

Joh, vi fik et rigtig godt foredrag om Vasegaarden, som lå ved Tåstrupvej indtil udviklingen overhalede gården og den blev revet ned, levende fortalt af Jack Vasegaard Østervemb.

Det hele blev foredraget med Power Point-billeder og kort over området, således at vi kunne se, at gården havde ligget, hvor der i dag er en motorvejsvold og derudover fik vi et godt indblik i familien Jørgensens opbygning med oldeforældre, bedsteforældre og forældre.

Foredraget var godt, set ud fra, både den nedrevne gårds historie, men også ud fra fortællingen om, at familien i nyere tid, havde samlet sig, for tilsammen at stykke gårdens og familiens historie sammen.

Et projekt som også kan bruges til efterfølgelse for andre familier!

Efter fortællingen var foreningen vært ved et lille traktement, således som foreningen plejer at afholde ved dens generalforsamlinger, så også på den måde blev det hyggeligt både i historiens og menneskenes selskab.

Referent Bo Olsson

OBS. Egentlig var vi påbegyndt en artikelserie om Karlstrup sogn, men da vi nu nærmer os "den søde juletid" bringer vi lidt julestof i dette nummer, men vil gå videre om Karlstrup sogn i næste nummer.

-0-

Denne historie stammer ikke fra Solrød kommune, men er fra Tune By i Greve og historien vil derfor efterfølgende blive afleveret til deres arkiv, men Kurt Hatting der har afleveret historien, bor i Solrød og jeg tror ikke, der har været den store forskel på traditionerne på de forskellige byer på Hedeboegnen, så derfor..

Jul på "Strømsager"

Min far, Verner Hatting Petersen, købte den 1. maj 1950

"Strømsagergård" i Tune af sin morbror Jens Jensen, som havde overtaget gården i 1912 efter sine forældre. Jens er således en af de tre drenge, som omtales nedenfor. Den ene af hans søskende Signe Jensen har i 1959 nedskrevet nedenstående. Min far dør i 1976, og min mor beholder gården til 2001, hvor hun sælger den. I forbindelse med fraflytningen fandt jeg nedenstående beretning.

Obs: I følgende afskrivning er der sat ekstra kommaer for overskuelighedens skyld, og navneord er skrevet med småt, hvor det oprindeligt var med stort.

Jul på "Strømsager" omkring år 1900

Min barndomsjul på "Strømsager" i Tune.

Far og mor havde 2 gårde Rubjerggård og Strømsagergård, begge i Tune by. Vi var 6 søskende, 3 drenge og 3 piger, og på gården var der 2 karle, en dreng og 3 husmænd samt 1 eller 2 piger. En uge eller 2 før jul var der stor travlhed med vask, rengøring og bading, og badingen bestod for størstedelen af klejner, jødekager, søsterkage og et bjerg af æbleskiver. En stor gris på 200 kg blev slagtet, og far og mor parterede den selv ud, for der var noget, som hed julerente til husmændene, og det skulle pigerne gå i byen med, om aftenen, nogle dage før jul, og den

bestod af 16 kg flæsk, en spand øl og en stor rund sigtekage, og de var velkomne og ventet i alle de små hjem, og der vankede kaffe og en skilling, når de gik hjem. Dagen før juleaften havde mor og far travlt med forberedelserne, og far kørte til Roskilde og købte ind til julen, og når han kom hjem med vognen fuld af gode sager og et stort juletræ, som blev båret ind i mellemstuen, så var der glæde og julestemning blandt os børn, og mor var altid så mild og venlig og gik og nynnede på

julesalmerne, og om aftenen hjalp hun os børn med at efterse julestadsen, så den var parat til at hænge på juletræet næste dag. I de sidste dage før jul kom der fattige koner med kurven på armen ud til gårdene og bad om mad, og de fik et stykke flæsk og flere rundtenommer sigtebrød og andet godt, som mor stak til dem, og far sørgede for at der blev sat et juleneg på en lang høtyv ud til fuglene, som ikke måtte mangle noget i julen. Dagen til juleaften

blev juletræet pyntet, det fik de ældste af os børn lov til at være med til, og mor lagde gran på ilden, så det duftede af jul over hele huset.

Og mor kogte risengrød i sødmælk og stegte en stor flæskesteg med sprød svær i ovnen, og som var pyntet med laurbærblade, så det duftede herligt i køkkenet. Så dækkede pigerne julebordet, det skulle pyntes med gran og tre pyntede lys på det lange bord, som var dækket med en lang hjemmevævet jule dug, langs væggen stod en lav bänk, hvor karlene og husmændene sad, og for den øverste ende af bordet stod en foldebänk, som far og mor sad på, og vi børn og pigerne sad på stole foran bordet, vi var som regel ca. 14 til bords juleaften, og jeg syntes, at det var noget af det mest højtidelige, når far rejste sig op for bordenden og foldede sine hænder og bad bordbønnen “I Jesu navn går vi til bords, at spise drikke på dit ord, dig Gud til ære, os til gavn, så får vi mad i Jesu navn”, og så sagde far værsgo, og så begyndte vi på risengrøden, som var øst op i tre store lurfade, som vi langede til og drak sødet øl til, og da flæskestegen og ribbenstegen var sat til livs, blev salmebøgerne delt om, og vi sang alle sammen den gamle salme, som ikke står i

salmebogen mere “Så frelser vi fra synd og død med jubel vi istemme, os er i dag en Frelser fød, det vil vi aldrig glemme”, der er kun et langt vers, og det blev altid sunget tre gange. Så rejste far sig igen for bordenden, foldede sine hænder og sagde: “Gud i himlen være takket for mad”, og sagde velbekomme, og mor gav ham hånden og sagde tak for mad, og vi børn og alle folkene gik op til far og mor og sagde tak for mad. Så tog pigerne maden af bordet og vaskede op, og mor satte maden i kælderen, og de ældste af mine søskende gik op og tændte juletræet, og så gik vi allesammen rundt om træet. Og der blev sunget tre julesalmer

imellem som vi fik lidt knas, og mor delte gaverne ud til os børn, og vi til folkene, det var ikke store ting vi fik, som regel et stykke sæbe og et lommeterklæde, men vi var glade og taknemmelige for det, så blev der dækket kaffebord med varme æbleskiver og klejner og jødekager, og da kaffen var drukket spillede far og husmændene firkort, og pigerne og karlene spillede om pebernødder, hvad vi børn også

somme tider var med til, eller mor læste julefortællinger for os af Roskilde Dagblad. Så blev klokken 11, og vi skulle have kvælds nadver, så blev det lange bord dækket igen med træallerkener, og det hvidskurede træølkrus stod på bordet til fælles afbenyttelse, og så kom mor med et stort fad med sylte og medisterpølse og rødbeder og sigtekage og alt godt fra slagtningen, og da vi havde spist kom husmændene med deres ternede lommeterklæder, og mor kom æbleskiver og klejner i, og de blev bundet sammen, og de fik dem med hjem til koner og børn, og karlene gik ned og gav kørne og heste et foder, og så blev bordet ordnet, og træallerkenerne blev vendt, og alt maden blev stående på bordet til næste morgen, for der var ingen der måtte gå fastende til deres arbejde.

Julemorgen, så klokken 6 begyndte vi med at spise, og først ønskede vi alle hinanden glædelig jul, og hvis nogen glemte det, skulle de have af mangleholdet, og så først gik karlene ned og fodrede dyrene.

Kurt Hatting, Solrød.

Køgekredsen.

Mødet i Solrød.

Søndag eftermiddag afholdtes vælgermøde i Solrød. Stemningen var udpræget radikal. Amtsrådsmedlem P. Andersen, Ølsemagle, valgtes til Dirigent. Delegationen bragte lærer Johansen, Solrød, Forslag. Talerne udtalte sig i det store og hele som i Daastrup, og Diskussionen drejede sig for en stor Del om de samme Spørgsmaal. Der var mødt ca. 200 Mennesker. Mødet begyndte Kl. 4 og sluttede først Kl. 9½. Vi giver et kortfattet Referat af Diskussionen.

Lærer Larsen, Mosede, troede, at Lærer Andersen Mandag Aften vilde komme til at lase Skoleret, naar han kom i Lag med Højre i Køge. Han kom til Eksamen, og naar han havde bestaaet den, vilde Højre udtale en Erklæring om hans Fortræffelighed. Taleren var en Modstander af J. C. Christensens uldne Fedtepolitik; Andersen var ogsaa lidt ulden i Kanterne og vilde derfor sikkert satse paa Køge Torv den 20de Maj. (Munterhed.) Vor udenlandske Gæst var paa 700 Millioner, saa det var nødvendigt at spare. Mønt han var overbevist om, at Andersen ikke vilde blive valgt, forudsatte han dog det umulige, at han skulde blive valgt (Andersen: Dødsfor dog operere med Umuligheder?), og han vilde da spørge, i hvilken Gruppe han vilde indlemme sig.

Wads Larsen replicerede og udtrede, at Socialdemokrater og radikale var enige i de Spørgsmaal, de gik til Valg paa. En Forhandlingsordning maatte hele Folket være tilfreds med.

Lærer Højby, Jersie, fandt, at begge Kandidater var sympatiske. J. C. Christensens Politik var dobbelttydig. Taleren ønskede de klare Unionens Politik.

Gusmand Peder Sørensen, Skarlsunde, talte ud fra et udpræget Reformstandpunkt. De radikale Redaktører, Skolelærere og Sognerede var for fint Selskab for Folkets brede Lag (Munterhed).

Lærer Andersen udtalte sig om de kongevalgte paa lignende Vis som i Daastrup.

Peder Sørensen mente, at den kommunale Lov var fortraffelig. Vi maatte tage, hvad vi kunde faa. Det kan ikke hjælpes, sagde han, at vi venter, til vi bliver saa gamle, at vi er døde. (Munterhed.)

Jens Larsen, Stenlandsgaard, fandt ikke, at Liden var inde til en Forfatningsrevision. Heller ikke havde det været Tilfældet i 1901; thi da tog man fat paa den Forhandlingspolitik, der var knæsat i 90'erne. Han fandt, at „Toetvillingen“ — som af Højby anført — var et stærkt Udtryk.

Kandidaterne velsiede endnu nogle faa Bemærkninger, hvorefter Mødet sluttede med et Lov for et godt demokratisk Valg. (Kurraaab fra Sæstebølen af Forsamlingen.) En Stemme: Wads Larsen leved! (Kurraaab.) H. G.

På et tidspunkt fik jeg tilsendt, fra Kjeld Ejdorf, en artikel fra Østsjælland Folkeblad fra den 3/5-1910, som omhandler valgmode i Køge og Omegn, skrevet i gotiske bogstaver og med gammel retskrivning. Denne har jeg prøvet at føre op til i dag og den bringes her.

KØGEKREDSEN MØDET I SOLRØD

Søndag eftermiddag afholdtes vælgermøde i Solrød. Stemningen var udpræget radikal. Amtsrådsmedlem P. Andersen, Ølsemagle, valgtes til dirigent.

Delegationen bragte lærer Johansen, Solrød, i forslag. Talerne udtalte sig i det store hele som i Daastrup, og diskussionen drejede sig for en stor del om de samme spørgsmål. Der var mødt ca. 200 mennesker.

Mødet begyndte kl. 4 og sluttede først kl. 9½. Vi giver et kortfattet referat af situationen.

Lærer Larsen, Mosede, troede at lærer Andersen mandag aften ville komme til at stå skoleret når han kom i lag med højre i Køge. Han kom til eksamen, og når han havde bestået den, ville Højre udstede en erklæring om hans fortræffelighed.

Taleren var en modstander af J.C. Christensens uldne fedtepolitik; Andersen var ogsaa lidt ulden i kanterne og ville derfor

sikkert falde blødt på Køge Torv den 20. maj. (Munterhed).
Vor udenlandske gæld var på 700 millioner, så det var nødvendigt at spare. Skønt han var overbevist om, at Andersen ikke ville blive valgt, forudsatte han dog det umulige, at han skulle blive valgt (Andersen: Hvorfor dog operere med umuligheder?), og han ville da spørge, i hvilken gruppe han ville indmelde sig.

Mads Larsen replicerede og ytrede, at socialdemokrater og radikale var enige i de spørgsmål de gik til valg på. En forsvarsordning måtte hele folket være tilfreds med.

Lærer Højby, Jersie, fandt at begge kandidater var sympatiske, J.C. Christensens politik var dobbelttydig. Taleren ønskede de klare linjers politik.

Husmand Peder Sørensen, Karlslunde, talte ud fra et udpræget reformstandpunkt. De radikale redaktører, skolelærere og sagførere var for fint selskab for folkets brede lag (munterhed).

Lærer Andersen udtalte sig om de kongevalgte på lignende vis som i Dåstrup.

Peder Sørensen mente at den kommunale lov var fortræffelig. Vi måtte tage hvad vi kunne få. Det kan ikke hjælpe, sagde han, at vi venter, til vi bliver så gamle at vi er døde (munterhed.)

Jens Larsen Stenlandsgården, fandt ikke at tiden var inde til en forfatningsrevision. Heller ikke havde det været i 1901; thi da tog man fat på den forhandlingspolitik, der var knæsat i 90erne. Han fandt, at ”tvetydighed” – som af Højby – var et stærkt udtryk.

Kandidaterne vekslede endnu nogle få bemærkninger, hvorefter mødet sluttede med et leve for et godt demokratisk valg. (Hurraråb fra størstedelen af forsamlingen.) En stemme: Mads Larsen leve! (Hurraråb).

Solrød Lokalhistoriske Forening

c/o Tonny Lauridsen

Svenstrupvang 4, 4622 Havdrup

Solrød Lokalhistoriske Forenings hjemmeside: www.solofo.dk

Formand	Tonny Lauridsen	21 78 79 20
Næstformand	Else Haugaard-Hansen	56 16 84 11
Sekretær	Bent Pedersen	21 43 39 09
Kasserer	Lis Hansen	51 74 18 98
Best. medlem	Kirsten Kurland	29 73 19 49
Arkæologiske gruppe (Kontakt til Museum Sydøstdanmark)	Kjeld Ejdorf	40 76 22 04

Årskontingent: 125 kr. for enkeltpersoner
150 for husstand, forening eller organisation

*Betaling af kontingent med girokort +01 5099978
ved netbank, eller kontakt foreningens
kasserer:*

Lis Hansen, telf. 51 74 18 98, lis.hansen@live.dk

E-mailadresser fra medlemmerne til bestyrelsen

Foreningen udgiver hvert år 4 blade, hvor vi bringer forskellige oplysninger.

Hvis der er ekstra besked mellem to blade, så ville det være dejligt med jeres e-mail adresse, så vi fremover kan bruge den, når det er nødvendigt.

Send venligst jeres adresse til: Tonny Lauridsen, tl@solofo.dk

Solrød kommunes Lokalarkivs hjemmeside: www.solroedarkiv.dk

Solrød Lokalhistoriske Arkiv 56 18 19 55

Solrød Aktivitets- og Frivilligcenter, Solrød Center 85,

2680 Solrød Strand. Åbningstid: Onsdage kl. 9.30 – 11.30

Torsdage i lige uger kl. 16. – 18.00

Redaktion Bo Olsson

Eftertryk tilladt forudsat tydelig kildeangivelse

Tryk af medlemsblad: Grafisk Rådgivning APS

Antal tryk: 300, ISSN: 1397 – 6397